

Fylkesmannen i Agder

Tilrådning om vern av Skjeggedalsheii naturreservat

Åmli og Froland kommuner

Agder fylke

Mars 2020

Innhold

Innhold	2
Om verneområdet	3
Hjemmelsgrunnlag	3
Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II	3
Verneverdier.....	4
Verneformål	5
Andre Interesser	6
Saksbehandling.....	6
Bakgrunn	6
Verneprosessen for Skjeggedalsheii – sakshistorikk	7
Viktige endringer etter høring av verneplanen	7
Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	8
Lokal og sentral høring	8
Innkomne høringsinnspill til verneplanen	9
Fylkesmannens vurdering av høringsinnspillene.....	10
Fylkesmannens tilrådning.....	13
Vedlegg 1 – Verneforskrift.....	14
Forslag til verneforskrift for Skjeggedalsheii naturreservat	14
Vedlegg 2 – Vernekart	17
Vedlegg 3 – Innkomne høringsinnspill.....	17

Om verneområdet

Fylkesmannen i Agder legger med dette fram forslag om å opprette Skjeggedalsheii naturreservat i Åmli og Froland kommuner i Agder fylke. Skogområdet som nå tilrås endelig vernet, er tilbudt staten for varig vern gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Tabellen nedenfor gjengir grunnleggende informasjon om verneområdet som tilrås for vern.

Navn	Kommuner	Areal i daa	Verdivurdering
Skjeggedalsheii	Åmli og Froland	28 463	***

Hjemmelsgrunnlag

Området Skjeggedalsheii foreslås vernet i samsvar med lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier i §§ 35 til 39. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må imidlertid beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den enkelte vernekategori i §§ 36 og 37. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) Inneholder truet, sjelden eller sårbar natur
- b) Representerer en bestemt type natur
- c) På en annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold
- d) Utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) Har særskilt naturvitenskapelig verdi»

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel».

Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5

trekkes også inn i skjønnsutøvingen. Bestemmelsene i naturmangfoldloven skal inngå som en integrert del i skjønnsutøvingen ved saksbehandling av vernesaker etter naturmangfoldloven. Miljøkonsekvensene av vernet skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte vernet og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om natur- og verneverdiene i det foreslåtte naturreservatet er innhentet gjennom de nasjonale naturfaglige registreringene av skogområder tilbudt for frivillig vern av skog i regi av Miljødirektoratet, jf. Biofokus-rapport *Naturverdier for lokalitet Skjeggedalsheiene* (Klepsland 2017). Rapporten dokumenterer godt natur- og verneverdier i området. Fylkesmannen har også hentet inn tilgjengelige data knyttet til forekomster av sjeldne arter i det foreslåtte verneområdet via Artsdatabanken.

Fylkesmannen i Agder har vurdert verneforslagets effekt på naturverdiene. Verneforskriften åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres, herunder tradisjonelt friluftsliv og bruk av området til små- og storviltjakt. For enkelte aktiviteter vil et vern innebære restriksjoner, noe som gir verneverdiene en økt beskyttelse. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i de aktuelle områdene vil de aktivitetene som er tillatt i henhold til verneforskriften, etter all sannsynlighet ikke få en vesentlig negativ innvirkning på natur- og verneverdiene. Det følger av vernebestemmelsene at det ikke kan foretas vesentlige inngrep i verneområdet. Etter Fylkesmannens vurdering vil vernet med stor grad av sannsynlighet føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene som er registrert der, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen er av den oppfatning at kunnskapen om arters bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i denne saken står i et rimelig forhold til sakens karakter, og mener derfor at kravene til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. På denne bakgrunn mener vi at det foreligger nok kunnskap om effekten av vernet slik at føre-var-prinsippet ikke tillegges særlig vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Hvilke aktiviteter og tiltak som kan tillates i det foreslåtte verneområdet bestemmes av verneforskriften. Om det kan åpnes for enkelte aktiviteter i naturreservatene, blir vurdert i løpet av verneprosessen, i samsvar med prinsippet om samlet belastning. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er med dette vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning i denne saken ettersom et vern vil legge vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjennomføres i området. Videre vil eventuelle godkjente tiltak, som regel i samsvar med verneforskriften, ikke ha vesentlig negativ effekt på verneverdiene, registrerte naturtyper, arter eller økosystem. Når det gjelder § 12 kan for eksempel lokaliseringalternativer være aktuelt å vurdere i forbindelse med søknader om dispensasjon fra verneforskriften.

Verneverdier

Det foreslåtte naturreservatet ligger på Skjeggedalsheii, heiområdet mellom Hillestad i Tovdal og Skjeggedal i Åmli kommune. Den sørlige delen av verneområdet, som omfatter Venhomheia og Napen ligger i Froland kommune. Det ble gjennomført naturfaglige registreringer i tilbudsområdet i 2016. Det har også vært gjennomført enkelte naturtyperegistreringer i området tidligere. Disse lokalitetene er nå blitt gjennomgått på nytt og for noen har dette medført en justering av lokalitetsavgrensing. Det er også knyttet kulturhistoriske interesser til det aktuelle området på

Skjeggedalsheii. Dette vises tydelig gjennom spor i landskapet som ferdselsveiene Skjeggedalsvegen og Hestkleivvegen, samt flere gamle høyløper og fløtingsanlegg.

Den dominerende vegetasjonen i området er fattig, men innenfor og nær kjerneområder og naturtypelokaliteter, og i områder med bratte skrenter, finnes småbregneskog og svak lågurtskog. Den rikeste forekomsten av lågurt- eikeskog finner vi i kjerneområde 5, i Tveidalen. I store trekk preges landskapet av lyng-furuskog i mosaikk med fattige myrer. Deler av lyngskogen er svært skrinn og går dels over i glissen knauskog og lyng-hei, spesielt på større høydeler. Grandominert skog er utbredt i nedre deler av brattere nord- og øst-vendte lier, men utgjør små areal sammenlignet med furudominert skog. Eikedominert skog er begrenset til tre-fire kjerneområder. Osp er utbredt og lokalt dominerende, men er underordnet furu, gran, og trolig også eik. Ellers er både einer, bjørk og dels rogn utbredt. Andre treslag; selje, spisslønn, hassel, hegg, trollhegg, gråor, svartor, lind og alm forekommer kun sparsomt.

Nesten hele arealet består av gammelskog, men med noe varierende snittalder og skogstruktur. Deler av tilbudt areal har relativt store areal med til dels lavtliggende, og forholdsvis kompakt og storvokst furuskog, hvor dominerende aldersklasse ofte ligger på omkring 130-150 (-170) år. I tillegg er det i store deler av området også innslag av biologisk gammel furu på om lag 200-300 (-400) år. Relativt gammel eikeskog finnes innenfor kjerneområdene 3, 4 og 5. På grunn av tidligere harde uthogster er eika sjelden eldre enn 150 (-200) år, men innenfor blant annet kjerneområde 5 finnes et fåtall svært gamle eik på over 300 år. Tettheten av biologisk gammel eik er relativt høy sør i verneverdig areal, også i et regionalt perspektiv.

Det er påvist relativt mange krevende arter innenfor verneverdig areal, med totalt 23 rødlistearter. Det er også potensial for funn av flere. De feste interessante artsfunn er knyttet til eik og furu (gamle trær og død ved), men noen få er knyttet til andre edelløvtrær, osp og rik bakkevegetasjon. Den største andelen observerte rødlistearter er knyttet til organismegruppene lav og sopp.

Områdets største naturverdier er knyttet til det store sammenhengende arealet med gammelskog, det store arealet med gammel og dels storvokst/produktiv furuskog med spredte kontinuitetselement og kjerneområder med biologisk gammel eik med til dels uvanlig høyt mangfold av sjeldne arter. Tilleggs kvaliteter omfatter innslag av lågurt-eikeskog, gamle ospeholt, små areal rasmark-lindeskog/alm-lindeskog samt innslag av meget gammel gran (kjerneområde 6). I totalvurderingen er det valgt å legge vekt på at Skjeggedalsheiene utgjør et såpass stort og relativt velarrondert gammelskogsareal med uvanlig høyt innslag av kontinuitetselement (regionalt sett). Det teller også positivt at deler av området har beliggenhet i boreonemoral sone, noe som gir mulighet for forekomster av varmekjære organismer. Mindre delområder vurderes å ville kvalifisere til to stjerner i totalverdi, og ettersom slike delområder her er naturlig bundet sammen av gammelskog er det valgt å vektlegge størrelsesparameteren i så stor grad at "Skjeggedalsheiene" vippes opp til nedre sjikt av nasjonalt verneverdig (***) .

Området vil kunne bidra til å oppfylle flere viktige mangler både i skogvernet i Agder, men også nasjonalt. Av generelle mangler gjelder dette storområder, urskog/naturskog, lavlandsskog, rike skogtyper og rødlistearter. Av prioriterte skogtyper gjelder edelløvsog, herunder gammel eikeskog og lågurt-eikeskog, boreal løvblandingskog (ospeskog).

Verneformål

Formålet med vern av Skjeggedalsheii naturreservat er å bevare et område som representerer et stort sammenhengende areal med gammelskog og til dels storvokst og produktiv furuskog med spredte kontinuitetselement. Områder med lågurt-eikeskog og gamle eiker med tilhørende høyt

mangfold av sjeldne arter samt gamle ospesholt inngår også i verneformålet. Skjeggedalshøi naturreservat innehar også verneverdier knyttet til mindre arealer med rasmark-lindeskog og almlindeskog, områder med innslag av meget gammel gran samt en svært sjelden, spesiell og verdifull forekomst av malmfuru.

Det inngår også i verneformålet for det foreslåtte naturreservatet at det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser

Skjeggedalshøi er et stort og variert skogområde, som i dag er i bruk til både små- og storviltjakt samt til friluftsliv og rekreasjon. Det er også flere hytter, støyler, buer og høyløyer i området som blir brukt aktivt av grunneierne. Flere av grunneierne driver, eller har ønske om å starte opp med slått og skjøtsel av tidligere brukte slåttemyrer i området. I og med at området også har kvaliteter knyttet til kulturhistorie, er det ønske om å restaurere og eventuelt bygge opp igjen gamle høyløyer, sommerfjøs mm.

Saksbehandling

Bakgrunn

Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Vern av skog har de siste 15 årene vært prioritert i verneplanarbeidet i Norge, og Stortinget har vedtatt et mål om vern av 10 prosent av skogarealet. Per januar 2019 er 4,8 % av all skog og 3,6 % av den produktive skogen vernet, jf. tall fra NIBIO. Målet er langsiktig, og vern av privat skog skal fremdeles være frivillig. Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet. Den samme stortingsmeldingen trakk også fram viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et slikt prinsipp er at et utvidet skogvern skal følge de faglige anbefalingene fra rapporten til NINA og Skogforsk om «Evalueringen av skogvernet i Norge».

Regjeringens arbeid knyttet til vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I stortingsmeldingen trekkes begge strategiene fram som viktige for å oppnå myndighetenes mål for det fremtidige skogvernet i Norge. I Granavolden-plattformen, går det også fram at skogvernet skal gjennomføres på en slik måte at det får minst mulige konsekvenser for avirkningen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet.

Ordringen med frivillig vern av skog innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egne skogarealer. Arbeidet skjer i nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndigheten. Miljøvernmyndigheten vurderer tilbudet og iverksetter gjennomføring av naturfaglige registreringer for å få kartlagt verneverdiene. Dersom det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et forslag om vern for det kartlagte arealet, blir det holdt forhandlinger med grunneier(e) om avgrensning, utforming av vernekart og verneforskrift samt økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil verneforslaget gjennomgå saksbehandling i tråd med reglene i naturmangfoldloven. I mange tilfeller skjer Fylkesmannens saksbehandling parallelt med at det utformes avtaler om økonomisk erstatning, slik at tilrådningsen av verneområdet til Miljødirektoratet sendes om lag samme tid som avtalene inngås med grunneierne. Denne

framgangsmåten gjør at saksbehandlingstiden blir betydelig kortere i flere av verneprosessene der konfliktnivået er lavt.

Verneprosessen for Skjeggedalshøi – sakshistorikk

Fylkesmannen mottok tilbud om skog for vern fra en rekke grunneiere i området ved Skjeggedalshøi den 11.03.2016. I regi av Miljødirektoratet, gjennomførte Biofokus registreringer av natur- og verneverdier i området i august 2016. Det tilbudte området ble vurdert som nasjonalt verneverdig (**). Skogtaksering, som danner grunnlaget for erstatningsberegningen for området, ble gjennomført i perioden august – slutten av oktober 2019. Fylkesmannen forventer at det vil foreligge forslag til avtaler med grunneierne i løpet av sommeren 2020.

Fylkesmannen meldte oppstart av verneprosessen for Skjeggedalshøi naturreservat den 23.04.2018. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneierne, Froland og Åmli kommune, Aust-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Fædrelandsvennen og Åmliavisa. Det kom totalt inn 11 innspill til oppstartsmeldingen. Før området ble sendt ut til offentlig høring, arrangerte Fylkesmannen, sammen med AT Skog, et grunneiermøte den 16.06.2019. Formålet med møtet var å informere om den videre verneprosessen samt å gå gjennom verneforskriften og utdype denne der det var behov for det.

Verneplan med forslag til vernekart og verneforskrift ble sendt på høring til grunneierne, Aust-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen region Sør, Agder Energi, Agder Energi vannkraft, Forum for natur og friluftsliv Agder, Aust-Agder turistforening, Agder Historielag, Zoologisk forening – sørlandsavdelingen, friluftsrådet sør, Aust-Agder Jeger- og fiskerforening, Froland kommune, Åmli kommune, Dølemo Idrettslag, Naturvernforbundet i Aust-Agder, Aust-Agder bonde- og småbrukarlag, Aust-Agder sopp- og nyttevekstforening samt andre berørte lokale og sentrale høringsinstanser (se avsnitt nedenfor om lokal og sentral høring for fullstendig liste over mottakere).

I løpet av høringsprosessen kom det inn et innspill fra en tilstøtende grunneier som har rettigheter til å etablere skogsbilvei over en av eiendommene som inngår i foreslått verneområde. Hensikten med en fremtidig etablering av skogsbilvei er å få tilgang til å hente ut bakenforliggende tømmer. Grunneier kom med innspill om at han i utgangspunktet ønsket å etablere traktorvei gjennom verneområdet, men at han også så på det som et alternativ å tilby å verne den skogen som ville blitt utilgjengelig ved et vernevedtak med avgrensning som på høringen. Fylkesmannen vurderte det ikke som hensiktsmessig å ta ut den delen av verneområdet som var aktuell for bygging av skogsbilvei og det ble da oppnådd enighet med grunneier om at området i stedet skulle inngå i verneområdet ved tilrådning. Inkludert det nye arealet, ble verneområdet om lag 500 daa større enn det var på høringen. I samråd med Miljødirektoratet ble det derfor besluttet at utvidelsesarealet måtte sendes ut på en begrenset høring. Denne begrensede høringen ble sendt ut 31.1.2020 med høringsfrist 14.2.2020.

Viktige endringer etter høring av verneplanen

I løpet av høringsperioden, kom det innspill fra tilgrensende grunneier om at han har rettighet til å etablere skogsbilvei gjennom gnr/bnr 1/1 vest i det foreslåtte verneområdet. For å unngå et slikt inngrep i verneområdet, og for å slippe å ta ut allerede tilbudt areal, har det blitt enighet om at den bakenforliggende skogen, om lag 280 daa, som ville blitt utilgjengelig ved et vern også er inkludert i verneområdet som tilrådes jf. over.

Det er også gjort mindre endringer i vernekartet på bakgrunn av mottatte høringsinnspill fra grunneierne. Endringene innebærer konkret inntegning av flere traktorveier- og sleper, samt traseer

for snøskuter (vinterløyper). Det er også tegnet inn flere kulturlandskapsområder som omfatter slåttemark og slåttemyrer som enten skjøttes gjennom slått eller der grunneier har et ønske om å ta opp igjen tidligere skjøtsel på et senere tidspunkt. Utover dette er det tatt ut et areal på ca. 10 daa rundt et gammelt kulturminne, en gammel seter/støl ved Beltestøyltjønn, slik at grunneier lettere kan få gjenoppført denne. Tilsvarende er det tatt ut et areal rundt en eldre, nedrast bu (ca. 5 daa) samt tatt ut noe mer areal rundt to eksisterende støyler/hytter (ca. 15 daa rundt hver).

Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Utgangspunktet for å opprettholde verneverdiene i det foreslåtte naturreservatet på Skjeggedalsheii er at skogen skal få utvikle seg fritt uten nevneverdig skjøtsel. Gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte arts mangfoldet i det foreslåtte verneområdet er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegünstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det i enkelte tilfeller være nødvendig å iverksette skjøtsel, eksempelvis uttak av gran eller fremmede treslag. Slik skjøtsel åpnes det derfor for i verneforskriften. Ved befaringsområdene, har det blant annet blitt registrert en større bestand av grov barlind, der verneverdiene på sikt vil være truet på grunn av en omkringliggende og relativt tett plantet granbestand. Slik Fylkesmannen ser det, vil en med fordel kunne iverksette skjøtselstiltak som fristilling og fjerning av oppslag av mindre granplanter for å forbedre forholdene for barlindforekomsten.

Det foreslåtte verneområdet er i bruk i dag, både til rekreasjon/friluftsliv og jakt. Det finnes også flere buer og hytter på Skjeggedalsheii som blir brukt aktivt. Det har i løpet av verneprosessen blitt stilt spørsmål om gjennomføring av flere tiltak knyttet til vedlikehold av ulike eksisterende tilretteleggingstiltak på de gamle ferdselsveiene. Eksempler er blant annet uttak av stedegent trevirke til vedlikehold og restaurering av broer og klopper på Skjeggedalsvegen, opptak, utsetting og lagring av småbåter, oppføring av gapahuk, oppkjøring av skiløyper mm. I utkast til verneforskrift åpnes det for at det kan utarbeides forvaltningsplan for naturreservatet. Fylkesmannen anbefaler at det etter vernevedtak startes opp arbeid med å utarbeide forvaltningsplan for Skjeggedalsheii.

Videre må forvaltningsmyndigheten sørge for tilgjengelige ressurser for administrasjon av området, herunder behandling av eventuelle dispensasjonssøknader og oppfølging av oppsynstjenesten.

Lokal og sentral høring

I tillegg til de lokale høringsinstansene som også mottok oppstartsmeldingen, ble forslag til opprettelse av de fire aktuelle skogvernområdene i tillegg sendt på høring til følgende parter: Agder Botaniske forening, Agder Naturmuseum og botaniske hage, DNT Sør, Norges Bondelag Agderkontoret, Norges skogeierforbund, Norsk organisasjon for terreng sykling (NOTS), Norsk Ornitologisk forening, avd. Aust-Agder, Statens naturoppsyn, AVIINOR AS, Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo, Den Norske Turistforening, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi NTNU, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådene Landsforbund, Jernbaneverket, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handikapforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Botanisk Forening, Norsk institutt for naturforskning, Norsk institutt for skog og landskap, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NSB hovedadm., NTNU, Ringve botaniske hage, NTNU, Vitenskapsmuseet, SABIMA, Statens Kartverk, Landbruksdirektoratet, Statkraft SF, Statnett SF, Stedsnavntjenestene for Østlandet og Agderfylkene, Statskog, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Universitetets

naturhistoriske museer og botanisk hage, Vegdirektoratet, Verdens Naturfond og Villreinrådet i Norge.

Innkommne høringsinnspill til verneplanen

Ved høringsfristens utløp var det kommet inn 16 innspill til verneforslaget for Skjeggedalsheii naturreservat. Et sammendrag av hovedinnholdet i innspillene og Fylkesmannens vurdering av dem følger nedenfor. Alle innkommne innspill følger i sin helhet vedlagt oversendelsen av tilrådingen til Miljødirektoratet.

Følgende høringsparter kom med tilbakemelding om at de ikke hadde noen innspill eller merknader til verneforslaget, og vil derfor ikke bli kommentert nærmere: Bane Nor, Froland kommune, Språkrådet, Statens Vegvesen Region Sør, Norges vassdrags- og energidirektorat, Direktoratet for mineralforvaltning.

Videre mener Aust-Agder fylkeskommune at det er svært positivt at det inngås avtaler om frivillig vern av viktige naturområder i fylket. De har ingen spesielle merknader til verneforslaget, men støtter Fylkesmannens intensjon om å utarbeide forvaltningsplan for området slik at en kan få til en god tilrettelegging for bruk av området til jakt og naturvennlig friluftsliv. Forum for Natur og Friluftsliv Agder mener at vern av skog kan være et godt virkemiddel for å sikre biologisk mangfold, og er positive til et vern av Skjeggedalsheii. Organisasjonen har ingen kommentarer til endringene som er gjort før høring, og støtter samtidig forslag til verneforskrift da denne ivaretar både biologisk mangfold og hensynet til det tradisjonelle friluftslivet i området. Slik Fylkesmannen vurderer det, trenger heller ikke disse innspillene fra disse to høringsinstansene noen nærmere kommentarer fra vår side.

Leif Helge Skjelbred-Lahn

Ber om at en eksisterende gammel traktorvei tegnes inn i vernekartet og at det åpnes for utkjøring av felt storvilt på veien. Grunneier opplyser også om at det vil være behov for å gjøre noen mindre tiltak i en bekk ved veien, slik at vannet kan ledes vekk. Han ønsker også at et areal på om lag 5 daa rundt en sammenrast høyløpe/bu på sin eiendom grenses ut av det foreslåtte verneområdet.

Sondre Hørsdal

Ber om at eksisterende slåttemyrer som ligger innenfor foreslått verneområde, tegnes inn i vernekartet. Innspillet inneholder også oppdaterte kart med ferdselsveier/traktorsleper og snøskuterløyper som grunneier ønsker tegnet inn i vernekartet. Grunneier ønsker også at det settes av et areal på inntil 15 daa rundt to eksisterende hytter/støyer.

Magne og Anne Lise Sandnes

Ber om at det tegnes inn flere stier/veier for adkomst til Beltestøylstjønn. Ved Beltestøylstjønn er det registrert et kulturminne, en gammel steter/støl som p.t har rast ned. Grunneierne ønsker at det grenses ut et område på om lag 10 daa rundt kulturminnet i den nordøstre enden av tjønna, for å ha muligheter til å bygge denne opp igjen. De ønsker videre at det tegnes inn sti og skuterløype inn til kulturminnet. Videre ønsket de også at det ble differensiert mellom traktorslepe og ferdselsvei der disse overlapper, og at dette ble tegnet inn i vernekartet.

Aslak Skjeggedal

Aslak Skjeggedal eier eiendommen, gnr/bnr 1/2, som grenser til gnr/bnr 1/1. Gnr/bnr er tilbudt vernet og inngår i foreslått naturreservat på Skjeggedalsheii. I innspillet vises det til en utskiftningsprotokoll fra 1912 der det kommer fram at disse to eiendommene skal kunne benytte seg

av eksisterende samt kunne anlegge nye driftsveger på hverandres eiendommer. Dette har også vært gjeldende praksis mellom de to eiendommene frem til i dag. Grunneier var ikke tidligere blitt informert om verneprosessen for Skjeggedalsheii, og har derfor ikke rukket å planlegge driftsveier inn til alle sine teiger i det aktuelle området. Det vil imidlertid være nødvendig for han å benytte seg av retten til å etablere ny driftsvei over gnr/bnr 1/1 gjennom verneområdet for å komme til bakenforliggende skog på sin eiendom.

Forsvarsbygg

Forsvarsbygg ber om at det innarbeides nødvendige unntaksbestemmelser som ivaretar hensynet til militær operativ virksomhet i verneforskriften. De ber også om at unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy tas med i forskriften slik at også hensynet til militær luftoperativ virksomhet ivaretas.

WWF Verdens Naturfond

WWF støtter opprettelsen av Skjeggedalsheii naturreservat. De mener videre at grensene i vest bør korrigeres slik at registrerte forekomster av ruteskorpe (NT), alm (VU) og korallpiggsopp (NT) også inkluderes i verneområdet. Foreningen finner det videre beklagelig at området Vogsåsen er tatt ut av verneforslaget og håper dette vil kunne vernes på et senere tidspunkt. Det pekes også på at det er registrert viktige naturverdier i Tveiterdalen utenfor verneforslaget og at dette også bør vernes.

Åmli kommune

I høringsinnspillet sitt, ber Åmli kommune i hovedsak om at deler av området på Ytre Ramse som er tilrettelagt for skogbruk må tas ut av det foreslåtte verneområdet. Det gjelder da totalt om lag 1000 daa der det volumet av påstående tømmer er 12 000m³. Kommunen ber også om at områder med ungskog må holdes utenfor foreslått verneområde både fordi de er tilgjengelige for et aktivt skogbruk og fordi det innebærer stor risiko for skoghelse å bevare disse ungskogfeltene og etterlate dem til seg selv. Kommunen ber også om at følgende opplysninger må gå frem ved oppstart av fremtidige verneprosesser i Åmli: vernet produktivt skogareal (der vernevedtak er fattet), produktivt skogareal for områder som sendes på høring og produktivt skogareal for områder som det er sendt oppstartsmelding på. Kommunen viser også til regjeringserklæringen fra Granavollen der det går fram at frivillig vern av skog på privat grunn skal gjennomføres på en slik måte at det får minst mulig konsekvenser for avvirkning og skognæringas bidrag til det grønne skiftet.

Norges Jeger- og fiskerforening, Aust-Agder

Høringen er behandlet av Norges Jeger – og fiskerforening avd. Aust-Agder sitt styre og har vært ute hos de aktuelle lokallagene for å innhente deres syn på saken. I innspillet kommer det fram at NJFF, Aust-Agder er for vern av natur og støtter verneprosessen på Skjeggedalsheii. Bakgrunnen for dette er at et vern vil ta vare på leveområdene for vilt og fisk, friluftsliv og biologisk mangfold.

Organisasjonen forutsetter at det også i Skjeggedalsheii, som i flere andre verneområder i fylket, blir åpnet opp for jakt og fiske samt for uttransport av felt storvilt.

Fylkesmannens vurdering av høringsinnspillene

Leif Helge Skjelbred-Lahn

Fylkesmannen har innarbeidet de ønskede endringene i vernekart og forskrift. Den eldre traktorveien er tegnet inn i vernekartet, og det er knyttet bestemmelse til veien i verneforskriften om at det kan kjøres med ATV på denne for å hente ut felt storvilt. Vi presiserer at det likevel ikke er tillatt å kjøre med ATV (eller traktor) utenom på veiene som er merket av i vernekartet. Grunneier opplyser videre

at det er relativt store inngrep som må til for å lede vannet i bekken bort fra traktorveien, og at de derfor ikke ser for seg å gjøre noe med dette likevel dersom området blir vernet. Et areal på om lag 5 daa rundt restene av en gammel høyløe er grenset ut av verneområdet etter grunneiers ønske da vi ikke kan se at dette vil medføre negative konsekvenser for verneverdiene i området.

Sondre Hørsdal

Fylkesmannen har vurdert innspillet, og mener at det kan tas til følge uten at verneverdiene i Skjeggedalshii naturreservat blir påvirket. Slåttemyrene samt stier/ferdselsveier og snøskuterløyper er tegnet inn i vernekartet. Vi har også imøtekommet grunneiers ønske om å grense ut 15 daa rundt to eksisterende støyler/hytter på gnr/bnr 10/1. Begge de to bygningene ligger i nærheten av bekk og/eller myrdrag, og etter det grunneier opplyser, er bygningsmassen er preget av fukt. Det er derfor ønskelig å sette av et litt større areal rundt bygningene, slik at det ved senere restuarering/gjenoppbygging vil kunne være mulig å flytte disse lenger bort fra de fuktpåvirkede områdene. Fylkesmannen har vurdert innspillet med tanke på å grense ut så mye som 15 daa rundt de to aktuelle bygningene. Vi vurderer det slik at grunneier har et reelt behov for å kunne flytte bygningene noe for å hindre fuktpåvirkning. Vi vektlegger også at de områdene det gjelder hovedsakelig består av fjell/impediment og lite skog. Samlet sett kan vi ikke se at å imøtekomme innspillet på dette punktet, vil kunne ha uheldig påvirkning på verneverdiene.

Magne og Anne Lise Sandnes

Fylkesmannen har vurdert innspillet, og de ønskede endringene er tatt inn i vernekartet. Vi kan ikke se at en fremtidig gjenoppføring av tidligere seter(kulturminne) i området som skissert i innspillet, vil ha en uheldig påvirkning på verneverdiene. Sti og skuterløype tegnes også inn i vernekart i samsvar med innspillet til nabo (Hørsdal). Fylkesmannen mener imidlertid at inntegning av enda et symbol på den aktuelle strekningen, vil gjøre kartet unødig komplisert å lese. Inntegning av strekningen som traktorslepe, vil heller ikke ha noen praktisk betydning for grunneiers bruk av veien, da dette fremkommer av verneforskriften. I tillegg er veien også vist i tegnforklaring som ferdsselsveg/traktorslep, som også gjengir faktisk bruk ved vernetidspunkt. Fylkesmannen mener det vil være naturlig å følge opp innspillet om differensiering av veistandard i det fremtidige forvaltningsplanarbeidet for området. Da vil det kunne lages mer detaljerte kart og beskrivelse som synliggjør bruken tydelig.

Aslak Skjeggedal

Etter innspillet til høringen ble sendt inn, har grunneier vært på befaring på sin eiendom, gnr/bnr 1/2. Han har så kommet med et forslag til trasé for skogsbilveieien gjennom foreslått verneområdet for å sikre tilgang til bakenforliggende skog. Som alternativ til etablering av skogsbilvei, ble det også skissert at grunneier kunne tilby det skogsarealet som blir liggende vanskelig tilgjengelig, for frivillig vern. Fylkesmannen mener det er den beste løsningen å inkludere dette arealet i verneområdet, i stedet for å ta ut areal som allerede var foreslått vernet ved høring. Først og fremst vil inkludering av dette tilleggsarealet bidra til forbedret arrondering av verneområdet, og øke andelen gammelskog som innlemmes i foreslått reservat noe.

Forsvarsbygg

Fylkesmannen mener at hensynet til militær operativ virksomhet på land samt for landing og start med luftfartøy er ivaretatt gjennom verneforskriften § 6 første ledd og bokstav c). Det fremgår av forskriften at Ferdsselsbestemmelsene i § 5 ikke er til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet (...) eller landing for start med Forsvarets luftfartøy.

WWF – Verdens Naturfond

WWF ønsker en endring i foreslått vernegrense på gnr/bnr 83/1 i Froland kommune for å få inkludert forekomster av rødlisteartene ruteskorpe, korallpiggsopp og alm i verneområdet. Området som WWF ønsker å inkludere i det foreslåtte naturreservatet, var ikke en del av det opprinnelige tilbudet om vern på Skjeggedalsheii. Bakgrunnen for at grunneier har utelatt dette arealet er at det omfatter en eksisterende skogsbilvei som er viktig for skogeiers tilkomst til yngre skog samt i forbindelse med bruk av området til jakt og rekreasjon. Det vil også kunne være behov for å gjennomføre større tiltak i tilknytning til veien som kan være problematisk dersom denne inkluderes i verneområdet eller dersom en legger vernegrensen tett inntil skogsbilveien. Fylkesmannen ser at en endring av vernegrense som skissert i innspillet vil bidra til å ivareta et større artsmangfold, samtidig som en vil sikre en bedre arrondering av verneområdet. I dette tilfellet har vi likevel valgt å legge større vekt på grunneiers ønske om å holde det aktuelle arealet utenfor. Vi påpeker at det er inkludert to registrerte forekomster av ruteskorpe i det foreslåtte naturreservatet samt forekomster av en rekke andre rødlistede lavarter som kastanjelundlav (VU), almelav (NT), vedalgekølle (NT), bleikdokggnål (NT), furuskjell (NT), lys og mørk brannstubbelav (begge VU) med flere. Forekomsten av alm (VU) og to registrerte funn av korallpiggsopp (NT) ved Domtveit, jf. Artskart, er også inkludert i verneområdet som nå tilrådes. Slik Fylkesmannen vurderer det, vil Skjeggedalsheii med avgrensning som foreslått i tilrådingen sikre tilstrekkelige forekomster av rødlistearter med tilhørende leveområder. Vi tar også med oss at WWF mener det er beklagelig at området fra Vogsåsen i Åmli og sør til kommunegrensa mot Froland ble trukket ut av foreslått verneområde.

Åmli kommune

I etterkant av høringen har Åmli kommune på forespørsel fra Fylkesmannen sendt inn kart som viser mer nøyaktig hvilke områder kommunen ønsker at skulle vært tatt ut av verneområdet. Dette gjelder to delområder på gnr/bnr 13/1, et ved Tjerandli og et i det nordøstre hjørnet av eiendommen som grenser mot nabo på gnr/bnr 10/1. I dette tilfellet mener Fylkesmannen at det ikke vil være hensiktsmessig å ta ut de to delområdene på gnr/bnr 13/1, da dette vil bidra til en klart dårligere arrondering av det foreslåtte verneområdet samtidig som det vil kunne bidra til en fragmentering av området. Vi legger også vekt på at området består av gammelskog og at det ligger innenfor det området som er vurdert som verneverdig etter de naturfaglige kartleggingene, jf. Biofokus sin rapport. Ut fra bestandskartet til skogbruksplanen fremgår det også at skogen rundt den gamle gården på Tjerandli består av grovere løvskog på relativt god bonitet. Over tid mener Fylkesmannen at denne skogen vil kunne utvikle verneverdier utover det som er registrert i dag. Vi finner derfor ikke at vi kan imøtekomme kommunens innspill om å ta ut deler av gnr/bnr 13/1 av verneområdet.

Når det gjelder feltene med ungskog som er tatt med i verneforslaget, er bakgrunnen for dette hovedsakelig at disse er inkludert for å få til en så hensiktsmessig arrondering som mulig, og fordi arealene blir liggende vanskelig tilgjengelig eller utilgjengelige for skogeier ved et vern. Vi kan ikke se at det vil være hensiktsmessig, ut fra et verneperspektiv, at mindre lommer med yngre skog som fortsatt skal være i produksjon blir stående igjen inne i verneområdet. Vi kan heller ikke se at det kan være skadelig å la ungsbogen stå igjen til fri utvikling.

På oppdrag fra Fylkesmannen, har AT Skog utarbeidet en rapport som sammenstiller informasjon knyttet til vernede områder i kommunen samt enkelte områder i prosess per 2018 (Skjeggedalsheii samt utvidelse av Øyvassheia naturreservat og Urdvatn- og Kallingshei naturreservat). Med disse forutsetningene ligger andelen verna produktivt areal i kommunen på om lag 10% når Skjeggedalsheii naturreservat blir vernet. Andelen uproduktivt areal i eksisterende verneområder og foreslåtte per 2018 er om lag 21%. Fylkesmannen skal ved fremtidige verneprosesser i Åmli

kommune sørge for at produktivt skogareal kommer frem av både oppstartsmelding og høringsdokument. Fylkesmannen kan ellers ikke se at samlet areal vernet skog i Åmli kommune i vesentlig grad er til hinder for skognæringens bidrag til det grønne skiftet.

Norges Jeger- og fiskerforening, Aust-Agder

Fylkesmannen påpeker at det også i Skjeggedalsheii naturreservat, vil være tillatt å jakte og fiske. Det vil også være tillatt å transportere ut felt storvilt med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Videre er det etter ønske fra flere grunneiere, åpnet opp for å kunne transportere felt storvilt med ATV og/eller traktor på traktorveier/traktorsleper som er tegnet inn på vernekartet.

Fylkesmannens tilråkning

Fylkesmannen i Agder anbefaler med dette opprettelse av Skjeggedalsheii naturreservat med de endringene som kommer frem av tilråkningen.

Vedlegg 1 – Verneforskrift

Forslag til verneforskrift for Skjeggedalsheii naturreservat

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer et stort sammenhengende areal med gammelskog og dels storvokst/produktiv furuskog med spredt kontinuitetselement. I Områder med lågurt-eikeskog finnes det gamle eiker med til dels høyt mangfold av sjeldne arter samt gamle ospesholt. Området innehar også små arealer med rasmark-lindeskog og alm-lindeskog, områder med innslag av meget gammel gran og en svært sjelden, spesiell og verdifull forekomst av malmfuru.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Åmli kommune: 1/1, 1/2, 1/4, 9/1, 10/1 og 10/3, 13/1 og 13/2. gnr./bnr: Froland kommune: 83/1, 84/7 og 85/6.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 28 463 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Froland og Åmli kommuner, hos Fylkesmannen i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk. Kvist fra stående tørr furu og gran kan benyttes til ved, men det er ikke tillatt å felle hele trær.
- g) Beiting.
- h) Utsetting av saltstein.
- i) Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt og forsiktig rydding av kvist og småbusker i skuddfeltet.
- j) Nødvendig skjøtsel av eksisterende kulturlandskapsområder (slåttemarker) som vist på vernekart. Skjøtsel inkluderer også hogst.
- k) Å sette ut og ta opp båt fra faste steder i samsvar med forvaltningsplan.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier og stier avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtelses- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med hest eller lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende veier og sleper tegnet inn på vernekartet.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter.
- e) Uttak av trevirke for bruk til vedlikehold av bruer og klopper på Skjeggedalsvegen.
- f) Oppføring av gapahuk.
- g) Opplag av båt.
- h) Oppsetting av gjerde i forbindelse med beiting.

- i) Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende hytter og støyler langs traseer, som vist på vernekart.
- j) Gjenoppføring av bygninger, anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- k) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e, h, i og k og § 7 a, b og e, f, g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2 – Vernekart

Vedlegg 3 – Innkomne høringsinnspill